

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oara 12 fl. a treia
oara 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Absolvenții gimnaziilor noastre.

Anul școlar e pe sfârșite.

Examenele de maturitate decurg ori s'au terminat deja, cum e cazul și la gimnaziul nostru, care subministrează cel mai mare procent al absolvenților școlilor noastre medii. Dintre cei șazeci de candidați, cari s'au prezentat la examenul de maturitate la noi, au reușit aproape cincizeci, cu excepția celor respinși până la toamnă.

Vin apoi gimnaziile noastre mai puțin populate (cu toate-că la Beiuș sunt aproape tot așa de mulți ca și la noi), pe urmă sumedenia de tineri ai noștri, ce isprăvesc pe la gimnaziile străine, reprezentând, ca sumă, un contingent neasămănat mai mare ca aceea al școlilor noastre medii confesionale.

Sunt câteva sute de absolvenți (să zicem numai: patru-cinci sute) cari se năpustesc cu toții asupra carierelor, în cari speră să-și alcătuiască un rost de existență. Din nenorocire, carierele sunt așa de

puține pentru tinerii noștri. Ei nu au sprijinul puternic al statului, nici protecții pe la ministere; nu au nici măcar experiența ce o au jidanii, de a-și alege cărierile cele mai ușoare și mai rentabile. Drumul lor e stabilit mai dinainte; și e o fatalitate că modul de gândire al generației de azi diferă așa de puțin de acela al trecutului. Relațiile noastre sociale, și culturale s'au schimbat așa de mult, și cu toate acestea, a rămas tradițional obiceiul, ca absolvenții gimnaziului să se îmbulzească aproape numai la două-trei cariere. La preoție (ales în vremea din urmă!) băeții mai săraci; cei cu dare de mână la drepturi; foarte puțini la medicină și miliție, și tot asemenea puțini și la cariera comercială, deși băncile noastre au luat un avânt așa de puternic în vremea din urmă.

Urmarea e, că la teologie, unde sunt așa de puține locuri vacante, nu pot să reușască decât băeții cu certificatele cele mai bune (ceea ce nu înseamnă, că ar fi având și

vocațiune pentru acest stat), la universitate se duc băeții, cari au ceva prindere de acasă, sau ajung la vre-un știpeț mai buniceț; — dar ce se alege cu restul?

Restul acesta e alcătuit din băeții săraci — cum sunt în 80% absolvenții gimnaziilor noastre — cari la teologie nu pot să intre, oricât de multă vocațiune ar avea, iar la universitate nu pot să urmeze, căci nu au cu ce să se întrețină.

Ce se alege cu acest rest?

Nu suntem un popor destul de matur, ca să înțelegem în de ajuns importanța carierelor practice și rentabile. Nu înțelegem nici acum, câtă putere rezidă în comerț și industrie, și cât de mult ne-am întârziat materialicește și naționalicește, dacă ar păși pe acest teren și tinerii de ai noștri, cari au trecut prin clasele școlilor medii.

Să luăm pildă dela sași. La gimnaziile lor, sunt, o droaie de elevi, poate chiar mai mulți ca la noi, căci clasele paralele sunt destul de obișnuite în cursul inferior al

FOITA.

Vorbeau azi noapte două ape...

Venea un vifor să ne 'ngroape
Și grindina-mi bătea la geam,
Vorbeau azi noapte două ape
Și vorba lor o 'nțelegeam.
Iși lumina necunoscutul
Cu fulgere din deal în deal
Și chiotind prin neguri, Prutul
Vorbea cu Murășu 'n Ardeal:

»In taina apelor afunde
Un fîntirîm de veacuri port,
Mi-e albul înspumatei unde
Mai trist ca giulgiul unui mort...
Din vreme 'n vreme mă străbate
Un lung îndepărtat fior,
Și 'ncheieturile trunchiate
Atâta de cumplit mă dor...

»N'auzi cum strigă Basarabii
Blestemul silelor ce vin,
Cum sună 'n buciurnă parcălabii

Dela Soroca la Hotin?
Eu simt cum matca mea tresare
De-al amintirilor șuvoi,
Arcașii lui Ștefan cel mare
Imi cer azi moaștele 'napoi...

Așa tulburător de țară
Urla ne 'nduplecatul glas,
Pân' fulgerele se curmară
Și-o ploaie blând' a mai rămas.
Atunci o 'ntunecată noapte
Pe creasta codrilor cădea,
Și 'n plânset lin urzit de șoapte
Bătrânul Murăș răspundea:

»In valul meu de veacuri plânge
Acelaș vaier stins și mut,
Mai multe lacrimi decât sânge
Nisipul meu a cunoscut!...
Tu-ți plângi mărirea îngropată,
Eu jalea veche an de an,
Tu ai avut părinți odată,
Eu veci de veci am fost orfan“...

Așa vorbeau îndurerate,
Sub ceriul înorat și crud,

Bolnave riuri tulburate
Și-acum durerea v'o aud...
Nedumerirea mă supune
Când roșul patimii v'ascult,
Căci inima nu-mi poate spune,
Pe care să vă plâng mai mult...

Luceafărul.

O. GOGA.

FEERIE.

Dorm codrii greu în noapte și liniște a-
[dâncă...]

Deschid gândiri-mi drumul, ce nu l-a
[bătut încă]

Și-apoi fîntesc privirea-mi în nesfârșita zare:
Răsar în rânduri candelii ce pălpăiesc arare,
Și dintr'odată ape de aur peste culmi
Se varsă pe întinsul desîșului de ulmi.

Cu zimbetul pe buze — averea ei de veci —
Răsare luna 'n largul întinderilor reci:

Dorm codrii sub lumină... O pasere de
[noapte]

Și-amestecă cântarea cu tainicele șoapte;
Părăul face larmă subț magicul alint,
Căci poartă'n valuri unde de aur și de-argint.

gimnaziilor lor. Indată ce trec însă elevii peste clasele a treia și a patra, numărul lor se reduce în mod simțitor. În clasele superioare rămân abia 20—30 elevii, iar la maturitate ajung abia 10 candidați. A operat aici o selecționare neasămănat mai severă ca aceea din gimnaziile noastre, va zice cineva. Adevărul e însă, că elevii și-au văzut de cu bună vreme de cariere potrivite lor, dedicându-se cu 5—6 clase gimnaziale — și adese chiar cu examenul de maturitate — la carierele de industrie și comerț, în cari sașii, cu tot numărul lor destul de redus, au și astăzi, ca și în trecut, rolul conducător.

Ei se îngrijesc numai de *strictul necesar* în ce privește succesul inteligenței, plasându-și forțele de prisos pe celelalte terene ale vieții lor de popor conștiu și prevăzător.

Sașii nu au, de sigur, un excendent de tineri absolvenți de gimnaziu, cari să nu capete vr'o aplicare în sânul lor, îngrijindu-se în aceeași vreme, să nu lase din mână nici un colțișor de muncă rentabilă, a cărui valoare crește cu cultura celor ce îl exersează.

E vremea să ne gândim, dacă e lucru cuminte, să creștem — cu jertfe enorme — atâția tineri absolvenți de liceu, cari pe urmă nu

vor afla o aplicație și un rost în sânul neamului nostru.

E vremea, să ne gândim, că facem mai mult rău decât bine generației actuale, care trece peste pragul maturității, fără a avea, în aceeași vreme nădejdea, de a ajunge la o carieră conform culturii, ce și-a însușit-o.

Căci ar fi un mare dezastru național, să ne pomenim azi-mâne, că prin opera culturală, susținută cu atâtea jertfe a școlilor noastre medii, n'am făcut altceva, decât să alimentăm *proletariatul intelectual*.

Corespondințe.

Scrisoare din București.

— *Dela corespondentul nostru particular.* —
(Reviste literare. Edilitate.)

București, 22 Maia c. v. 1912.

În anul acesta România e bogată nu numai în vizite de mosafiri streini și serbări de tot soiul, dar și în gazetărie, în Reviste literare mai cu seamă, dar a căror misiune pare a fi mai mult, literatura de partid, căci cam servesc ca apendice, codițe dacă voiți, ziarelor politice de partid. Adece fiecare partid se aibă și Revista lui literară și cea umoristică chiar; sau cum vine vorba: fiecare gospodar cu bordeiul, pisica, cățelul și purcelul său! Poate că n'ar fi rău; dar ce vedem?

Prezum politicianii partidelor se înjură reciproc, prin gazetele lor: geșeftari, parvenții, incapabili, — trec peste epitelele mai

grase, — tot astfel literații și mai ales literaturii, prin Revistele lor, închinată partidelor politice, se insultă reciproc, ba văd că se provoacă și la duel; sunt laudați ai noștri și insultați cealaltii; ai noștri au talent, cealaltii sunt mediverități sau chiar nulități și analfabeți.

Abonați și cetitori au poate mai mulți decât o Revistă serioasă, independentă și adevărat literară, căci pe acele le cumpără „ai noștri” iar alții de curiozitate: să vadă ce răspunde cutare la inzulta altuia; pe când acestea, adevărat științifice, sunt mai mult pentru biblioteci, societăți istorice și literați serioși.

Așa că Reviste de literatură serioasă și generală, rămân tot cele mai vechi. Între aceste, deși nu tocmai veche, căci apare numai de 4 ani, este și „Buletinul comisiunii monumentelor istorice” publicațiune trimestrială, sub auspiciile ministerului de culte. Apare din Ianuarie 1908 trimestrial. Conținutul: monografie, studii, lucrări diferite, comunicări, material de natură istorică, arhitectonică și artistică, monumente istorice nedate prin foarte îngrijite ilustrațiuni.

Acest Buletin este redactat de specialiști și sub îngrijirea secretarului A. I. Lăpădatu, un tinăr dar totuși apreciat istoric, de origine Ardelean, fratele nu mai puțin inteligentului I. I. Lăpădatu. Directorul Băncii generale de asigurare din Sibiu, și fiu regretatului I. Lăpădatu fost profesor la Liceul din Brașov și care pe timpuri, pe lângă alte lucruri literare, redacta împreună cu Aron Densușan ziarul „Orientul latin”.

Când văd scopul acestei publicațiuni și conținutul istoric de atâta importanță pentru neamul românesc, mă mir cu regret că la aceasta Revistă nu colaborează și Ardelenii competenți și specialiști, adunând și ei în acest magazin istoric, tezaurii Ardealului-

*Se 'ntinde peste toate a nopții feerie
Și 'mbracă lumea 'n haină de vis și poezie,
Și toate dorm... Doar vântul în unde mul-*
[comite

*Adie lin... Un balzam pe suflete rănite...
...Privind așa'n neștire la Car și la Selene,
O lacrimă aprinsă mi-a lunecat prin gene...*

Vasile Al-George.

Cuvânt înainte. *)

Zilele mari ale neuitatelor serbări culturale au trecut ca vraja unui vis.

În clipele acele de elevare sufletească, ni-s'au umezit ochii de atâtea ori, în contemplarea mărețului ideal, ce ne-a întrunit și ne-a înfrățit, dându-ne noi forțe de muncă și încredere în viitorul neamului.

Neamul nostru, risipit din voia sortii la cele patru vânturi, s'a folosit de acest praznic național și a venit să-i arunce pumnul de tămâie și smirnă pe altarul, în fața cărui ne închinăm cu toții, lăsând la o parte toate micile și marile diferențe dintre frații de același sânge.

Venit-au arhierii bisericilor noastre, încununând serbătoarea cu strălucirea coroanelor arhiericești, a crucilor de aur și a pletelor venerabile, încăruntite în slujbă cinstită și îndelungată; venit-au nemuritorii

*) Reproducere din „Serbările dela Blaj”.

purtători ai condeiului, mândria literaturii române: Coșbuc, Caragiale, Iorga și alții mulți încă, ce stau în fruntea elibei noastre intelectuale, a căror nume se va pomeni cu sfântenie și după sute de ani, când rostul vieții noastre pământene se va fi încheiat de mult!

Venit-a cărturărirea noastră de pretutindeni: preoți și mireni, cu sufletele înălțate, cu gândul la marele ideal al neamului: unitatea noastră culturală.

Venit-au, în straiete albe ca spuma, cu fața radioasă de vigoare și voce bună, țărani: flăcăi și fete, defilând mândri sub steagurile lor albastre, doinind și chiud ca în zilele de praznic.

Eu le vedeam înșiruirea lungă
De muncitori nerăsplățiți ai pâinii

Și două lacrimi mi-au tăiat vederea,
Căzând înțet în bulgării țărâni...

Venit-au cu toții.

Dela Vlădică până la opincă, — dela scânteierea de geniu a ochilor lui Nea lancu Caragiale până la cele mai ștărae fete ale muncitorilor cu palma, pierduți în oceanul imens al celor fără nume...

Și-au încălzit cu toții sufletul la flacăra aceea sfântă, care nu trebuie să se stingă nici odată, căci stângerea ei ar însemna: pierirea noastră.

Au ascultat cu toții graiul îndrumător al celor mai luminați fii ai neamului; s'au legănat în armonia dulce a compozițiilor mărețului Mureșianu; s'au delectat în dicțiunea și arta talentelor dramatice, cele mai de seamă; și și-au agitat pălăriile și și-au dus mâna la ochi, ne mai putându-și suprima emoția, când l-au văzut pe Vlaicu, ridicându-se în slavă, deasupra Câmpului Libertății!

Bătrânii, vor fi tresărit și ei în grepile povărnite, de un fior al biruinții!

Iară noi — epigonii?

Ce putem noi oferi acestui public ales, din sărăcia și cercul strimț al micului nostru orașel?

Am scos din arhivul prăvuit pagini de glorie și lumină; am aranjat o expoziție, am muncit și noi cât ne-au iertat puterile, să dovedim lumii, că nu ne-am uitat de glorioșii noștri înaintași și nu ne-am abătut dela cărarea, ce ei ne-au indicat-o.

Când dăm lumii românești cartea de față o facem aceasta cu adâncă recunoștință, pentru toți acei distinși oaspeți, cari au ridicat, cu prezența lor, nimbul acestor serbări.

Credeam, că un moment atât de înălțător — serbarea jubilară a „Astrei” și festivitățile ce s'au desfășurat cu acest prilej

romănesc. In diecezele și arhidiecezele de acolo, pe lângă locașuri sfinte, ridicate chiar de Voievozii Principatelor, cum e și catedrala unită din Făgăraș, zidită de Constantin Vodă Brancoveanu la anul 1697, sunt și alte monumente al istoriei naționale și bisericești cu inscripțiuni cari, dacă azi să mai pot descifra, mâne va fi prea târziu. Dacă în Ardeal, din diferite motive, nu să poate susținea o asemenea Revistă așa de importantă și bine scrisă, pentru-ce învățații Ardeieni nu recurg și nu-și trimit însemnările și rezultatul muncii lor, la aceasta Revistă, unde locul le-ar fi asigurat cu dragoste??

Capitala noastră, în ce privește noiele clădiri și refacerea și transformarea celor vechi, țintește să ajungă la nivelul unei capitale Occidentale, dar în ce privește curățenia și igiena, prin stradele mai laterale, cetățenii noștri sunt tot Orientali. Avem ce e drept pe d. Dobrescu, un primar inteligent, cinstit cu dor de muncă de-a face și preface totul în folosul și frumosul cetățenilor și capitalei, dar ce folos că nu poate răsbi cu niște cetățenii cari n'au îndejuns dezvoltat simțul frumosului și esteticeii: aruncă tot felul de murdării în stradă, cadavre de animale, pasări, rufe murdare dela bolnavi, și nici chiar în curtea lor nu mătură cu lnoile... iar agenții cari ar trebui să-i controleze, nici ei nu sunt mai deștepti, le mai fac și concesiuni pentru diferite servicii electorale. Maxima latină „qualis rex talis grex” să desminte în cazul nostru, căci primarul e capabil dar oastea, cetățenii sunt nealeitranti!

A venit vara cu ale ei călduri și boale, dar murdăriile prin curțile cetățenilor dospesc în arșița soarelui.

Numai controlori capabili și măsuri severe în contra acestor nealeitranti ne vor

scăpa capitala de molimele amenințate, căci nu este de ajuns cu scumpirea traiului și chiria caselor care s'a întreit și înpătrit.
Popescu Delarupe.

Despărțământul „Gherla” al Astrei.

„Adunarea generală a despărțământului „Gherla” întrunind membrii ei în 2 Iunie a. c. în comuna Nicula, scârbită de atacurile anonime ce le face „un preot” din jurul Gherlei în „Gazeta Transilvaniei” a. c. n-rii 2, 5, 26—27, 42—43 și 53 față de directorul acestui despărțământ dr. Petru Fabian cum și față de secretarul dr. Vasile Moldovan și alți domni cinstiți, își ține de datorință să protesteze și se protestează împotriva atacurilor făcute de acel anonim. Aceeași adunare generală e recunoscătoare față de zelul neobosit al susnumiților domni într'u conducerea despărțământului și înaintarea în cultură a țaranului român din aceste părți. Membrii acestei adunări generale sunt de credință, că numai interese josnice și personale au putut îndemna pe acel anonim într'u născocirea atâtor expresiuni grețoase. După-ce în nr. 43 al „Gazetei” din a. c. „anonimul preot” să obligă că își va spune numele adevărat, iar de altădată tot în același prețuit, ziar promite a veni între noi, să ne adune rândurile, pe cei doritori de muncă să-i unească etc. — îl somăm să se țină de cuvânt, dacă e om de cuvânt.”

„Acest despărțământ nu voiește să fie terenul hârțuelilor josnice și personale, asigură și cu aceasta ocaziune pe cei-ce stau în fruntea lui de dragoste sinceră, căci membrii acestui despărțământ cunosc oamenii din jurul Gherlei și îi știu aprecia după fapte, caracter și inimă deschisă.”

„Prețuitele redacțiuni ale ziarelor noastre „Unirea”, „Gazeta Transilvaniei” și

„Românul” sunt rugate de către acest despărțământ să binevoască, acest protest al nostru să-l publica, asigurându-le și noi din parte-ne, că pentru imparțialitate le suntem mulțumitori.

Atât Magnificul domn director dr. Petru Fabian, cât și Claris. domn secretar convingându-se de sinceritatea acestei mișcări, — își revoacă abdicarea ce și-au fost dat, care revocare de adunarea întreagă e primită cu vii aclamări și deplină bucurie, căci altcum era amenințată existența despărțământului, care de 24 ani stăgnașe.

Sec. la 10 Iunie 1912.

Din încredințarea despărțământului:

Traian Deac,
preot

La meserii și negoț frați românii

Noi, cei subscriși în această scrisoare, suntem prunci din opincă, veniți din Ardeal, Bănat și Crișana aici în orașul Timișoara, la meserii și negoț.

Am urmat îndemnul unor bravi profesori din Brad, mai multor preoți și învățători de pela noi, și suntem mulțime de români așezați aici la diferite meserii și la negoț, cu mijlocirea pensionatului învățător d. Emeric Andreescu. Vă mărturisim, că nu ne căim că am părăsit alte cariere, că cu ochii scâlțați în lacrimi ne-am rupt de către părinții noștri, în frumoasa nădejde, că pe calea ce am plecat o să-ne croim o soartă mai prielnică, un viitor mai bun și vedem că nu ne-am înșelat.

Azi ne aflăm ca învățații aci la felurite meserii bune, respălțitoare muncii la negoț de frunte, în case bune provăzute cu de toate. Avem hrabă bună și stăpânii noștri se poartă bine cu noi și avem privilegiu a învăța și alte limbi. Mulți din cei veniți mai dinainte sunt azi calfe cu plată zilnică de 5—7 coroane. Și noi ne silim să ajungem nu niște cărpaci, ci măestri căutați și negustori pricepuți!

Suntem și în alte privințe bine îngrijiți, că avem aci de d. E. Andreescu, inv. p., care ni-e ea un părinte. În jurul căruia ne adunăm în Duminică și sârbători, ascultând bunele lui sfaturi, avem și biblioteca noastră din care scoatem și cetim cărți plăcute. D. Andreescu ne cantă și în ateliere se vadă cum ne purtăm, cum ne merge, și mai avem sfatul și scutul bun al vrednicului bărbat d. Emanuil Ungurean, care e președinte al „Reuniunii meserieșilor români” din acest mare oraș, și pe alți români învățați și buni de aici.

Noi așa vedem și o spunem, că greșesc mult acei părinți, cari au prunci deșteptați și cu școală și nu-i dau la meserii ori la negoț, și cred că pentru meserii sunt buni leneșii hăbăuci, neștiutorii de carte și tot ce nu e bun de alta! Nu e așa; un măestru prost în ziua de azi ajunge peritor de foame, și era bine să fi rămas acasă — în sat ca păstor sau slugă. La meserie și negoț azi se recer oameni cu școală și deșteptăciune!

Și cum știu că prin satele noastre să află atîta copii deștepti, dar fără noroc, că părinții lor economi nu pricep, — apoi păcat fae acei cărbunari și prieșpători din sat, cați nu se uită după astfel de copii deștepti, pe care îi pot cunăște mai ales la examene în școală, — și nu îi iau ch vörba, să plece la meserii și negoț! Și aici la noi au primire

— este mult mai important, ca să nu îl fixăm în câteva pagini, pentru posteritate.

S'a scris mult în toate jurnalele noastre despre aceste serbări. Încercăm, în cartea aceasta, să adunăm la un loc scrisul nostru și a altor tovarăși de condeiu, pentru a putea prezenta obștei cetitoare, un tablou cât de cât exact despre aceste mărețe și neuitate zile.

Cățiva călugări dela mănăstirea Strâmba.

(Fragment.)

(Continuare și fine).

La slujbă era lung. Îi ținea pe oameni, căud venia în sat, la sf. liturgie până înțorcea de amiază.

La mănăstire a stat vre-o trei ani, până și-a mâncat omenia înaintea arhierelui Vahcea și-a poporului din jur, când vânșând vitele mănăstirii și adunându-și calabalicul, însoțit de un fecior din jur a trecut iarăși hotarul în țară.

Cu Draxin s'a sfârșit viața călugărească dela mănăstire și cine știe până când?!

Mănăstirea acuma se administrează din partea parohului din Fizeș iar o parte a averii mănăstirii se dă parohului și venituse întrebuințează pentru gimnaziul din Blaj:

Mulți călugări, a căror amintire nu se mai știe, în care vor fi petrecut clipele vie-

ții lor în liniștea ce înprejmuește mănăstirea și mulți își vor fi isprăvit vieța aici în acest fund de vale romantică.

Mulți dar viața lor se desprinde cu anevoie de pe filele îngălbenite ale hrisoavelor, ba acelor mai mulți nici nu se poate afla.

Mănăstirea acum stă tăcută visând și ca la primăvara-i de odinioară, când avea și ea un rost mai însemnat pe lumea aceasta.

Cântec.

Visător cum stau așa

Și gândind la tine,

Rând pe rând prin minte-mi trec

Zilele senine.

Al vieții mult amar

Sufletul mi-l scurmă,

Și mereu în mine plâng

Ce-am lăsat în urmă.

Poate să trăiesc așa

Scris mi-a fost de soartă...

Înzădăr mă aștept plângând

Mamă, lângă poartă!...

Victor L. Deac.

bună ori când. Că noi suntem vre-o 200 tineri români aci în Timișoara, și mai este loc pentru 200.

Plecați dragi frațiori dela sate, plecați mulți din toate satele a îmbrățișa — precum noi am făcut — negoțul meseria, căci atunci pe lângă că voi vă fericiți, dar în puțini ani putem ajunge o nație puternică și avută, de toți prețuită!

Timișoara în 1 Maiu 1912.

Petru David

din Ormindea, cu 3 clase gimnaziale, la coșari.

Georgiu Pinte

cu 2 clase gimnaziale la tinicher (pleuar)

Cornel Lazaroiu

din Orăștie, cu 2 clase gimnaziale la pecar.

Mircea Voda

din Tohanul vechiu, cu 2 clase gimnaziale la croitor.

Petru Cărbunar

din Giroc, la faur.

Floria Botiș

din Lokk (Bihar) la lăcătuș.

Ioan Groza

din Lunca de jos cu 1 clasă gimnazială la pantofar.

Ion Albu

din Geoagiu de jos, a fost scriitor de avocat, cu 5 clase gimnaziale azi practicant la măsar artistic.

Petru Danca

din Gârbovița (Aiud) cu 3 clase gimnaziale la sculptor.

Vasile Ușu

cu 4 clase gimnaziale la tipograf.

Ion Pop

din Hășag cu 4 clase gimnaziale la negoț.

Mihail Bogdan

din M. Iazuri cu 3 clase gimnaziale la comerț.

Ioan Oprea

din Chiuza cu 4 clase gimnaziale la cuțitar.

George Neag

din Hertegani la măsar de frunte. Și alți
170—180.

Cronici Bucureștene.

Dela corespondentul nostru.

O zi de jale adâncă am avut toată Țeara-Românească: ziua de 16 Maiu, în care fără nici o luptă, fără nici un drept, ni-s'a răpit cea mai frumoasă parte a Moldovei, Basarabia înainte de aceasta cu 100 ani. D. Nicolae Iorga dovedește în cartea sa mai nouă „Basarabia Noastră”, „că nu e ogor, monument, așezământ local, neam vechiu în Basarabia, care să nu fie al nostru, sânge românesc, faptă românească, gând românesc” (pag. 169). Liga pentru unitatea culturală a românilor a dat alarma, și toți bunii români au răspuns, sărbătorind cu lacrimi aceea zi de jaf, pe care renegații din Basarabia au prăznuit-o cu fățarnicia rece, obicinuită la astfel de ocaziuni, arătând „moldovenilor” de acolo, cum își zic Români basarabeni, ce roade binecuvântate au căzut asupra lor, decât îi ocrotește sub părinteștile

ei aripi „sfânta Rusie”, și glasurile preoților și episcopilor ortodoxi n'au avut destulă putere să laude pe înțeleptul Țar, care cu atâta dragoste stăpânește acest pământ.

Jalea noastră e foarte justă, căci pravoslavnică Rusie, care nu și-a luat încă nici acum gândul și ochii de pe biata Românie, ci îi arată „dragoste” în numele ortodoxiei, face tot ce e cu putință, ca să slaviseze pe acel popor curat românesc. Pătura mai cultă am și pierdut-o aproape întreagă, intrând românii în slujbele statului, se fac cei mai violenți și mai infocați apostoli ai ortodoxiei rusești, așa e familia Sturdza, Crupenschi și altele destule. La început era în biserica Basarabiei limba românească, acum e cea slavonă și numai în ziua jahniceii pomeniri s'au rostit în biserica din Chișinău câteva cuvinte românești. Incolo preoții sunt cei mai mari agenții ai rusificării. Alte vremuri erau mai de mult, când A. Sturdza publica „Mănelnicul (=enhiridion) pravoslavnicului hristian” și când foaia eparhială — la 1867 — apărea în text paralel: rusește și românește.

Liga culturală a făcut un muzeu basarabean, din care a putut vedea ori-cine, că Basarabia după drept e a noastră, aceasta o spun documentele, o arată țesăturile cu motive românești ca și în Oltenia ori pe Murăș și alte lucruri de mare valoare, cari sunt în posesiunea doamnei Maria Istrati. Se știe, că o parte din Basarabia ni-s'a răpit după războiul din 1877, ca să ne arete Rusul mulțumita. Ți-se umple ochii de lacrimi, când vezi extracte din registrele actelor dela înțelegerea civilă pentru Cahul, Ismail, Leova și mărci românești pe scisori din aceste orașe, pe când erau sub stăpânire românească, cări acum gem sub jugul și cnutul rusec, cum ne arată niște stampe din colecția lui Gh. Sion.

Liga a început o colecție pentru un internat basarabean în Iași, ca la 2012 să ne ajute Dumnezeu să fie altfel. Ajute Dumnezeu, căci ori-cât ar ținea poporul la limba lui, totuși să nu ne amăgim, se instrăinează mulți de sufletul neamului nostru. Nu numai slujbele înalte, dar și biserica ortodoxă îi face pe oameni să țină la țar și la pravoslavnica Rusiei mai mult ca la orice. E adevărat, că vin „Moldovenii” din Basarabia la hramul sfintei Paraschive la Iași, dar merg și la Kiev și la Moscova, și încă cu mai mai mare evlavie.

Cunoscutul scriitor Radu Rosetti a publicat niște notițe de călătorie în un ziar bucureștean, și acolo ne spune cu câtă jefă de sine aleargă „Moldovenii” la bisericile mai însemnate din Kiev și Moscova, cari atât ca curățenie, cât și ca slujbă sunt foarte atrăgătoare.

Ziua de 27 Maiu a fost o zi de mare bucurie națională. La Iași, vechea capitală a Moldovei, s'a desvilit statuia marelui domnitor român Alexandru Ion Cuza. A luat parte la ea M. S. Regele, principii Ferdinand și Carol și tot ce are mai ales țara

Românească. Românii de peste hotare, cari s'ar fi putut bucura de o însemnată reducere pe toate liniile ferate au venit foarte puțini, nu ști ce să zici de ei, n'au interes destul, ori ce păcate? „Unirea” și-a avut trimisul său la Iași, de aceea n'am să mă amestec în descrierea serbării, țin numai să spun, că a fost mare mângâiere pentru toată suflarea românească discursul rostit de M. S. Regele. Mulți spuneau și mai spun încă, că Vodă Carol nu are simpatii pentru persoana lui Cuza Vodă. Acestora li-a astupat Regele gura pe vecie. Pe lângă unirea principatelor, mai laudă Regele pe Cuza și pentru desrobirea țărănilor, secularizarea bunurilor mănăstirești și pentru îndrumarea țării către neatârnat și spune: „Primul Rege al României își îndeplinește o sfântă datorie către primul domnitor al țărilor surori unite, aducând în fața acestui monument priosul de cinste ce se cuvine memoriei lui Cuza Vodă, care va rămâne de a pururi neștearsă în amintirea poporului”.

Au dat căldurile și suntem de abia la sfârșitul lui Maiu. Termometrul arată 33° Celsius, și de aici nu e departe 40°. Incep concediile; aici nu e funcționar care să ceară concediu și să nu dobândească, în proporția slujbei sale, căci aici se dovedește adevărul vorbei: potentes potenter agunt. Parlamentul a luat vacanță, nu însă și politica. Procesul societății de tramvai în contra primăriei agitează pe toată lumea, mai cu seamă că la instanța primă a pierdut primăria. Serbările dela Iași au dat prilej M. S. Regelui să aibă adunaț, împrejurul Său pe cei mai de seamă bărbați ai țării, și se spune, că Regele ar fi stăruit din nou pentru împăcarea conservatoare, care dacă nu se va face până în August, va urma un minister democrat sub președinția D-lui Take Ionescu.

Câteva săptămâni răci de mai înainte au făcut să întârzie mult economia, și au suferit pomii și viile. Timpul cald de mai târziu, ploaie bogate venite la vreme, au îndreptat toate și ne așteptăm și în anul acesta la mult belșug. *Delateiu.*

Contribuiri la „Fundatiunea ziaristilor români”.

Dela „Fundatiunea pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria” ni se comunică următoarele:

1. În favorul fundatiunii s'au transpus în decursul săptămânii trecute la banca „Ardeleana”, din Orăștie.

Venitul conferenței dlui dr. I. Lupaș, ținută la Sibiu în 17 Aprilie a. c. K 332—

Venitul conferenței dlui O. Goga, ținută la 26 Maiu a. c. K 118/80.

Venitul conferenței dlui Ioan I. Lăpădatu, ținută la Arad în 15 April a. c. K 237—

Dela festivalul Bariț aranjat de Gazeta Transilvaniei Brașov K 313—

Dela convenirea socială a sodalilor români din Sibiu, ținută la 15 Maiu a. c. K 50—

NEUMANN M.

furnizor imperial & regesc cameral și de curte,

Cluj, piața Mátyás király 14.

Pardesiu dela 32 Coroane în sus.

(45) 13—44

Mare asortiment de vestminte bărbătești,
de juni și de fete.

Catalog se trimite gratuit și francat.

Costume de modă dela 36 Cor. în sus.

Dela „Sentinela“ Satul nou K 50—
Total cor. 1,100'80.

2. Conferența dlui dr. Ioan Lupaș „Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ioan Bob la curtea din Viena în anul 1792“ s'a tipărit în broșură și se va vinde în favorul fundațiunii ziaristilor. Aceasta broșură valoroasă, care va face cinste ori cărei case românești și al căreia preț este numai 1 c. se va trimite tuturor frunțașilor români cu rugarea să se primească și rescumpere, iar banii să-i remită „Băneii generale de asigurare“ de unde se vor depune apoi la banca „Ardeleana“ din Orăștie.

Din partea băncilor noastre a încurs la „Fundațiunea ziaristilor români“ până acum în total suma de K 3179'44 și anume dela:

„Albina“ Sibiu — — K 1,000—
„Ardeleana“ Orăștie — — K 1,000'00
„Arieșana“ Turda — — K 25—
„Agricola“ Sebeș — — K 50—
„Auraria“ Abrud — — K 50—
„Cassa de p. Săliște“ — — K 100—
„Cassa de p.“ Mercurea K 50—
„Cordiana“ Fofeldea — — K 20—
„Coroana“ Bistrița — — K 50—
„Corviana“ Hunedoara — — K 50—
„Decebal“ Deva — — K 50—
„Doina“ Câmpeni — — K 50—
„Economul“ Cluj — — K 20—
„Frăția“ Agnita — — K 20—
„Furnica“ Făgăraș — — K 50—
„Hațegana“ Hațeg — — K 50—
„Izvorul“ S. Georgiu rom. K 10'44
„Lucefărul“ Verșeț — — K 50—
„Mureșanul“ M.-Radna — — K 20—
„Mielul“ Poiana — — K 50—
„Orientul“ Dobra — — K 10—
„Poporul“ Seliște — — K 50—
„Porumbăceana“ Porumbac K 20—
„Sătmăreana“ Seini — — K 100—
„Sentinela“ Satul nou — — K 50—
„Tibieșana“ Retteg — — K 20—
„Vatra“ Cluj — — — — K 50—
„Venețiana“ Veneția inf. K 14—
„Vulturul“ S. Martin — — K 25—
„Vulturul“ Tășnad — — K 50—
„Zlăgheana“ Zlatna — — K 20—
total K 3179'44

Indemnăm on. noastre institute de bani cari încă n'au contribuit la „Fundațiunea“ aceasta, să trimeată contribuțiile lor fie direct la „Ardeleana“ fie la administrația noastră.

Asemenea atragem și noi atențiunea publicului nostru asupra valoroasei broșuri a dlui dr. I. Lupaș și rugăm pe cei cărora li-se va trimite să o rescumpere, trimițând după putință o sumă mai mare ca prețul ei bagatel de 1 Cor. A contribui la augmen-tarea fundațiunii ziaristilor trebuie să fie o îndatorie națională pentru ori și cine.

Noutăți.

Din Arhidieceză. Colecta pentru biserica din Pătrângenii, districtul Roșiei, s'a încheiat cu un rezultat de 648'65 fl. fără de a mai împărți cu cineva ceva. — Până la 20 Iulie n. e deschis concursul pentru stațiunea de învățator din comuna Oroiuul săcuiesc, districtul protop. Murăș, — de cantor-inv. din comuna Balintfalău, districtul protop, Murăș, — de canter-învățător din co-

muna Bercea, distr. protop. Almaș. Până la 15 Iulie n. de învățator în comuna Sotelec-S. Catalina Dorna, distr. protop. Dârgea, — de inv. din Comana inferioară, vicariatul Făgăraș, — de inv. din comuna Netot, vicariatul Făgăraș și de învățator din Șona vicariatul Făgăraș.

Știri personale. Excelenția Sa Mitropolitul Victor a plecat la Budapesta, spre a lua parte la ședințele casei Magnatilor. I. P. S. Sa e însoțit de viconotarul consistorial Ioan Moldovan.

Excursiune școlară. Vr'o 50 de elevi ai gimnaziului nostru au plecat în excursiune sub conducerea d-nilor profesori Precup, Prie, Negruț și Borza, cu ținta să vadă mai multe orașe, ca Timișoara, Oravița, Oșova ș. a. până la granița României.

Himen. Rely Mega și Valeriu Corfariu, logodiți.

Serbările dela Iași. Duminica trecută s'a desvâlit în mijlocul unui mare entuziasm stătua ridicată lui Alesandru I. Cuza, întâiul domn al Principatelor-Unite. D. A. C. Domșa, singurul ziarist dela noi, care a luat parte la acele serbări, sosind numai aseară acasă, își va publica raportul în numărul proxim.

Mare incendiu a izbucnit săptămâna trecută în Constantinopol. Mistuitoarele flăcări au înghițit peste 1000 case, între cari 6 biserici, 5 școli primare și un seminar.

O mare exploziune s'a întâmplat în magazinul de prav de pușcă și alte materii explozibile din Wöllersdorf în Austria. Întregul magazin e un morman de ruine fumegânde, care acopere mai multe cadavre de soldați și lucrători. Exploziunea a fost așa da grozavă, încât s'au spart ferestrele și la casele din oraș, ba au ucis și un căpitan și 21 de soldați, cari făceau deprinderi în apropiere.

Viața cufundatorului. Un vestit marinar englez Witney, care cercetează deja de 25 ani adâncimile mării, în zilele aceste ajunse în mare primejdie. Cufundatorul la o adâncime de 50 m. a avut să poarte o luptă pe viață și pe moarte cu un poliș uriaș; abia în ultimul moment cu ajutorul unui topor a putut să scape de îmbrătoșările nepoftite ale animalului. Witney, când a fost scos din apa mării, a căzut, pe țârm fără simțire, când s'a deșteptat, peste câteva ceasuri, a declarat că, în toată viața lui n'are să se mai cufunde în adâncime.

Erupția vulcanului Catma. Din New-York se anunță că în peninsula Alasca a erupt vulcanul Catma acoperind mai multe sate din împrejurime cu un strat de cenușă vulcanică de 4 urme grosime. O mulțime de persoane și-au pierdut viața. Personalul vaporului american „Bora“, care a sosit altăieri în portul Sevard, povestește următoarele despre erupția vulcanică: Vaporul se afla în largul mării lângă insulele Caroline, când vulcanul Catma a făcut erupție. Personalul vaporului a fost martorul ocular al acelei catastrofe, care a nimieit mai multe comune ale pescarilor din insula Selice. Pe când vaporul se afla în apropierea catastrofei, s'a auzit o puternică detunătură, iar după câteva secunde vârful muntelui fu aruncat la o înălțime considerabilă, căzând jos în urmă cu un zgomot puternic. Au urmat apoi mai multe erupțiuni, în cursul cărora pietrele erau asvirlite în diferite direcțiuni și mari distanțe. A urmat apoi o ploaie de lavă și cenușe,

care a provocat un întunec acoperind firmamentul pe o mare întindere. Deși vaporul se afla la o distanță de 70 km., era un întunec nemai pomenit iar căldura provocată de lavă a devenit insuportabilă. Mai mulți pasageri s'au îmbolnăvit.

Congregația comitatului Alba-Inferioară, e convocată în adunare extraordinară pe 17 Iunie n. La ordinea zilei între alte afaceri curente exprimarea încrederii contelui Tieza, presidentul Camerii.

Papa despre disciplina preoților. „Corriere dela Sera“ află că Papa va publica în curând un nou „Motu proprio“ relativ la disciplina preoților. Publicarea acestei enciclice înseamnă începutul realizării programului de reforme ale Papei. Conținutul enciclicei se ține în cel mai strict secret.

Pentru biserica din Pata. Pentru edificarea unei biserici nouă în Pata districtul protop. al Cojognei. Preav. Consistor deschide colectă în întreaga arhidieceză pe timp de 3 luni anume dela 1 Iunie 1912 până în 31 August 1912 apelând la generositatea credincioșilor noștri, și recomandă căldurosului sprijin aceasta parohie situată între alte confesiuni. Resultatul colectei să-l trimită fiecare preot direct la administrațiunea centrală capitulară din Blaj.

Atentat contra regelui Muntenegrului. Poliția din Viena a fost informată, că a fost pus la cale un atentat contra regelui Nikita al Muntenegrului în timpul călătoriei sale la Viena.

Ea a dispus, ca trenul regal să fie păzit cu mare stricteță.

În Litali a fost arestat un individ, care a mărturisit că voia să atenteze la viața regelui cu prilejul trecerii acestuia pe acolo.

Între stațiunile Sucjor și Sava a fost arestat un muntenegrean, care aduna pietri cu intenția de-a săvârși un atentat.

Aviația. Sublocotenentul dela infanterie, Etienne, unul din cei mai distinși piloți francezi, a căzut Duminică cu aeroplanul său dela o înălțime de 30 m. rănindu-se foarte grav.

Pe câmpul de aviație dela Buc-lângă Versailles s'a prăbușit sublocotenentul Happe, fără să i-se întâmple nimic.

Din Newyork se anunță că ofițerii aviatori Haslehurst și Welsh au făcut alaltăieri o ascensiune pe câmpul școli dei aviațiune dela Mariland cu un biplan. Aparatul căzând dela o înălțime considerabilă, cei doi aviatori au murit pe loc.

În cinematograful „Luna Bioscop“ Duminică în 16 c. se vor arăta următoarele filme: 1) Jurnalul Pathe, actual. 2) Păvăluț să reîntoarce la Pathe, umoristic. 3) Portul părului, colorat. 4) Mândria Indianului, dramă. 5) Copilul din circus, dramă. 6) Câștigarea premiului regesc la cursa din Budapesta, actual. 7) Moricz ca scrutător, umoristic. 8) Dl Vogel hipnotizează, umoristic.

A v i z!

Casele lui **Baum Márton** din Roșia (Veresgyház) în cari de prezinte locuște jandarmeria, cu o grădină de 1/4 jugăr se vând din mână liberă dimpreună cu 2 jugăre păgunat, 2 jugăre cositor rât. — Casa constă din 3 chilii, 1 culină, 1 cămară și pivniță. Superedificate sunt: șură și cotet pentru rămători. În curte e fântână. Prețul vânzării e 10.500 cor. Informațiuni dă **Schwartz Mór** din Blaj (Balázsfalva.)

Partea Literară.

La mormântul metropolitului Atanasie Anghel întemeietorul Unitrei cu Roma.

— Discurs rostit în Alba-Iulia la 29 Maiu n. 1912, în fața miilor de Români adunați la marele congres de protestare a Românilor uniți cu Roma —

de părintele Dr. ILIE DĂIANU
protopopul Clujului.

În numele Tatălui și al Fiului și al Spiritului Sfânt!

Bărbați Frați!

Imprumut cuvântul acesta de agrăire de pe buzele apostolului, pentru că de evlavioase simțeminte călăuziți ne-am adunat aici, lângă mormântul aceluia, care urmaș al Apostolilor a fost între Români și lângă crucea căruia, și eu cu duh de apostol aș dori să vă grăiesc.

Imprumut cuvântul de pe buzele aceluia apostol al Domnului, care mai întâiu a mărturisit pe Isus drept „Hristos fiul lui Dumnezeu celui viu“ (Mat. 16, 16.) și pe care apoi l-a fericit Mântuitorul nostru, zicându-i că nu „trupul și sângele“ ci Tatăl din ceriuri i-a insuflat lui aceasta mărturisire, și drept respălărire acestui mare dar ceresc, l-a cinstit pe el cu schimbarea cea mult grăitoare a numelui, și din Simon făcându-l Petru i-a zis: „Și eu zic ție, că tu ești Petru (adecă Peatră) și pe aceasta peatră voi zidi *Biserica mea*, și nici porțile iadului nu o vor birui pe ea“ (Mat. 16, 18).

De pe buzele aceluia mare Apostol, căruia Isus Hristos după marea sa înviere, arătându-i-se și ispitind cu întreită întrebare dragostea lui, i-a zis:

„Paște oile mele, paște mieluseii mei (Ioan, 21, 15—17) și l-a făcut astfel marele și cel dintâi Păstor al turmei sale celei sufletești.

De pe buzele aceluia Apostol, care după primirea duhului sfânt alui Dumnezeu, în puterea slujbei sale și în conștiința chemării sale printră ceialaltă, a fost cel dintâiu, care a făcut începutul apostoliei între oameni și a îndreptat cel dintâiu cuvânt cătră popor, agrăindu-i pe ei: *Bărbați frați*.

Cuvântul acesta apostolesc ne duce pe noi la acea luminată zi a Rusalelor, pe care de curând am prăznuit-o cu toții, prin toate bisericile românești, întru pomenirea aceluia fapt de înflăcărată pomenire, care a fost pogorârea Spiritului sfânt asupra sfinților învățecii și apostoli, tapt de sfântă întemeiere a bisericii lu Hristos asupra căruia rogu-vă, să ne oprim mințile pentru o clipită de judecare mai adâncită.

După înălțarea la ceriu a Mântuitorului Isus învățecii și apostoli au rămas ca și niște orfani; se luase cununa capului lor, se luase de la ei mirele, călăuzul lor cel dumnezeesc. Așa părăsiți și lăsați singuri, ei stăteau ce e drept împeună. în cinstită și frățescă conviețuire; „toți împreună petrecând cu o inimă, în rugăciune și în cerere“ (Faptele ap. 1, 14) dar stăteau înfricați și închiși, de teama jidovilor, într'o casă, în acea „casă de sus“ unde locuia Petru și cu ceialaltă (Faptele ap. 1, 13.) unde petrecuseră împreună cu Hristos aceea neuitată „cină de taină“, în care Mântuitorul s'a lăsat pe sine însuși de vecinică po-

menire și împărtășire în sfânta taină a pâinei și a vinului; stăteau încuiați în casa aceea, care răsuna încă de cuvintele celei mai înălțătoare cuvântări de remas bun, mângâindu-i cu părinteștile și frățăștile sale cuvinte:

„În lume scârbă veți avea, ci îndrăzniți, că eu am învins lumea!

„Să nu se turbure inima voastră nici să se spăimânteze!

„Că eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângăitor va da vouă, ca să remăe cu voi în veac: Duhul adevărului, pe carele lumea nu-l poate lua, pentru că nu-l vede pe el, nici nu îl cunoaște pe el: iară voi veți cunoaște pe el, că întru voi va lăcui și întru voi va fi. Nu voi lăsa pe voi orfanni! (Joan, 14 16-27.)

„Mai bine este voue ca să merg eu, că de nu voi merge eu, Mângăitorul nu va veni la voi, iară de voi merge trimitel-voi pe el la voi“. (Joan, 16, 7.)

Și părea că răsună încă casa aceea de accentele calde ale celei mai sublime rugăciuni, ce o rostise Mântuitorul după cina testamentului seu dumnezeesc, când se ruga din adâncul inimei sale zicând:

„Părinte sfinte! Păzește-i pe ei în numele Teu, pe cari i-ai dat mie, ca să fie una, pe cuin și noi. (Joan 171.)

„Iar nu pentru aceștia numai mă rog ci pentru cei ce vor crede prin cuvântul lor întru mine. Ca toți se fia *una*, precum Tu Părinte întru mine și eu întru Tine, ca și ei întru noi *una* să fie, ca lumea să creadă că Tu m-ai trimis. (Joan 17. 20—21.)

Aci, în acea casă dintr'o margine a Ierusalimului, stăteau adunați apostolii și învățecii, petrecând în rugăciune și într'o sfântă așteptare. Așteptau făgăduința învățătorului celui bun, care i-a lăsat; așteptau pe Mântuitorul făgăduit al Stăpânului celui milostiv: Spiritul adevărului, carele îi va învăța toate și le va aduce aminte toate. (Joan 14, 26.)

Pentru că simțeau ei că fără de o întărire deosebită sunt prea slabi, ca să plinească poruncile ce li le dăduse Învățătorul; simțeau ei, că fără o luminare de sus, sunt prea puțin luminați spre a fi ei „lumina lumii“ și „sarea pământului“. Ba uneori se simțeau așa de cutropiți de părăsirea și singurătatea ce-i împrejmăia, așa de sdrobiți sufletește și așa de neorientați. În aceasta toropeală sufletească numai nădejdea îi ținea, numai sfânta candelă a sperării le mai lumina, bineștiind că cel ce le-a zis lor: „Și eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângăitor va da vouă, ca se rămăie cu voi în veac“ acela totdeauna și-a ținut făgăduințele sale.

În mijlocul acestor cutremurări și așteptări de nădejde, iată sosi ziua a zecea de când l-au văzut pe El înălțându-se și învăluindu-se într'un nor, de s'a luat dela ochii lor; și sosi cu ziua acea Cel făgăduit, Cel trimis dela Tatăl prin Fiul, Spiritul adevărului, și în chipul unor limbi de foc s'a coborât asupra sufletelor lor scăzute, și s'au umplut de o putere nouă, încălzitoare, întăritoare, luminătoare; de un foc care dogoria și răcorea, înflăcără și stămpăra, și i-a luminat și i-a înnoit, și i-a preschimbat, de să nu-i mai cunoști; și îndată au eșit din strimtoarea căsuței aceleia dela marginea cetății, și fără de nici o teamă de jidovi au îndrăznit a eși la largul, de nu s'au mai oprit până în pieța Ierusalimului; și aeolă în piața ca și noi aici, sub ceriul săniin alui Dumnezeu, în bătaia soarelui de primăvară, era o mulțime mare de

oameni, și îndată Petru și-a ridicat glasul său și a făcut cuvânt către popor, — strigându-le: *Bărbați frați!* — și le-a vorbit cu îndrăznire lor, de Isus Nazarineanul, bărbatul „cel arătat de la Dumnezeu, cu puteri și cu semne și cu minuni“ pe care „prin mâinile celor fără de lege răstignindu-l l'ați omorât“, pe acele însă Dumnezeu, l-a înviat, deslegându-l de durerile morții... Și auzind mulțimea de oameni, s'a umilit cu inima și s'a cutremurat cu sufletul, și cu un glas întrebau: „Dară ce vom face? ce vom face?“

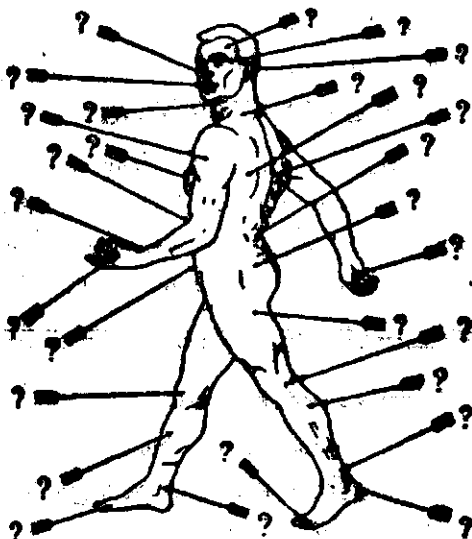
și Petru le răspundea: „Pocăți-vă! și să se boteze unul fiește care din voi spre iertarea păcatelor... și mântuiți-vă astfel de către acest neam îndărătnic. (Fapt. ap. 2, 40.) și se botezară ca la trei mii de oameni! Și astfel se făcu începutul celui mai mareț așezământ de pe pământ: *începutul bisericii creștine.* (Va urma.)

Proprietar-editor: AUREL C. DOMSA.

Redactor responsabil: AUGUSTIN GRUIȚIA.

Cumpărați numai de la Români!

Te săgetează? (Ai dureri?)

Folosește Elsafluidul lui Feller și Elsa-hapurile lui Feller, a căror singur producător este EUGEN V. FELLER, farmacist de curte, Stubica Centrale Nr. 122 (Zágráb.)

I. Elsafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă, ispurc, slăbire de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii provenite din curent ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă e numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur Elsa-hapurile-Rebarbara purgative alui Feller, contra durerilor de stomac, sgârșiri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețeală, răgușeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comanda să adresăm curat așa:

Eugen V. Feller, apotecar
STUBICA Centrale 122. (com. Zagrab).

(33) 17-24

In atențiunea economilor:

Stropitoare de vie

— sistem Vermorel Eclair, — calitate superioară, — sistem Hero, Danubia și Austria, neîntrecute până acum, — se află de vânzare la societatea comercială

„Consum“ din Blaj

Tot acolo se găsește în mare depozit piatră vânăță, bast pentru legat via, prima, Majunga — și toți articolii și instrumentele de lipsă economilor.

Mare depozit de cement, place de izolat, hârtie, cărăniță și asfaltată de acoperit, drot cu spini și sârmă de îngrădit.

60 10-10

Serviciu prompt și cinstit.

O vișoară piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie* (pag. 99). Se află de vânzare la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj și costă 60 fl. plus 10 fl. porto.

Carte de cotire maghiară pentru clasele V. și VI. a școlii primare cu limba de propunere română, de Ioan F. Negrușiu și Petru Ungurean. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 5,9421—1910.

Poți dormi liniștit,

dacă preste noapte inmoi rufele cu Extract de spălat „Frauenlob“. Murdăria se curăță de sine, repede și cu ușurință. Și în ziua de spălare, cu săpunul-Schicht provăzut cu marca Cerb, tot repede și ușor se curăță și se fac curate și albe ca neaua, căci Frauenlob și săpunul-Schicht fac să se albească ca zăpada.

Puritatea și însușirea inofenzivă a săpunului-Schicht și al Extractului de spălat „Frauenlob“ se garantează cu 25000 Coroane.

Nici în vis

nu-ți poți face idee, câtă muncă și oboseală vei cruța, dacă afară de Extractul „Frauenlob“ și de Săpunul-Schicht nu vei cumpăra alți articoli de spălat. Vei obține marfă bună cu preț moderat și pe lângă cruțarea rufelor, vei economiza și în banii de întreținere ai casei.

Puritatea și însușirea inofenzivă a Săpunului-Schicht și al Extractului de spălat „Frauenlob“ se garantează cu 25000 Coroane.

In secția morburilor de piele dela universitatea Franz Iosef-ină din Cluj, la ordinul directorului prof. Marschalko, se prescriu numai săpunuri igienice de ale lui Heinrich. Calități alese de renume mondial sunt:

SĂPUNUL DE CĂTRAN

(carele a scos din uz produsele străine de acest soi).

Săpunul-chrom ÎMPOTRIVA ASUDATULUI.
Săpunul de pucioasă împotriva mâncării-meii și crepăturii de piele.

Impotriva petelor pistrii ale feței șcl., cum și în contra atot felul de necurății ale obrazului: **Săpunul-Borax.**

Impotriva căderii părului: **Săpunul de petrol.**

Afară de aceste tot felul de săpunuri medicinale, aflătoare în orice apotecă și drogherie. Preț-curent speadează prompt:

Fabrica de săpun medical **IOSIF HEINRICH** Societate act. în **CLUJ (Kolozsvár).**

(67) 1-?

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-99.

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29.

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

(9) 22-52

Director-șef

Dr. Cosmutza.

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe colori, după originalul pictorului nostru **F. C. Domșa**. Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru colori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc.

Comandele se pot face la

Adresa: **Albumul Bunea - Blaj-Bălázsfalva sau Librăria semin.**

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, sa-leane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, pelicanre și pianuri se speadează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompes album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru-asta

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 69-104 (Központi városháza mellett).

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor **Obedeanu** reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la **Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj.** — Prețul tabloului cor. 150 fl.

Cadon de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărima 44/68 cm.

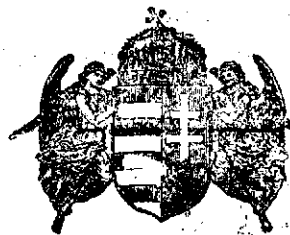
Se află de vânzare la **Librăria Semin. arului teol. gr.-cat. din Blaj.** — Prețul frca 220 cor.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniou Novotny

în **Timișoara-Fabric.** (4) 23-52

se recomandă spre pfeğătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fier bătut, construite spre a le întoarea cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele suaf bătute de o lature prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cispădiei 1-5.

Edificiile proprii.

recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plăte simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. poporale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la spăduca.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în finea anului 1911	K.	5.275.798-23
Capitale asigurate pe viață achitate		5.146.556-96
Starea asigurarilor cu sfârșitul anului 1911	foc	127.763.744
	viață	10.981.322
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2.520.492

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(6) 88-7